

Klimat- och näringslivsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten

Konkurrenskraftsrådet (inre marknad och industri) den 22 maj
2025 och Konkurrenskraftsrådet (forskning och rymd) den 23
maj 2025

Inre marknad och industri

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

3. Ökad konkurrenskraft – bättre anpassad EU-politik för traditionellt starka industrier

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt.
Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Ebba Busch

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet väntas en policydebatt om hur europeisk konkurrenskraft kan förbättras genom att göra EU:s politik bättre anpassad för traditionellt starka industrier.

Förslag till svensk ståndpunkt: EU behöver stärka sin konkurrenskraft för att säkerställa en positiv utveckling för tillväxt, handel och arbete inom hela unionen, för att klara energi- och klimatomställningen samt stärka motståndskraften. Som utgångspunkt anser regeringen att starkt produktivitet, en väl fungerande inre marknad, regelbaserad handel och goda ramvillkor är förutsättningar för EU:s konkurrenskraft. Regeringen verkar

för att fortsätta åtgärder på konkurrenskraftsområdet fokuserar på en fördjupad inre marknad genom bl.a. ökad efterlevnad, borttagande av handelshinder för tjänster, regelförenkling och minskad regelbörda för företag, ökad öppenhet, regelbaserad handel och nya frihandelsavtal. Vidare anser regeringen att entreprenörskap, forskning och innovation är viktiga faktorer för ökad produktivitet och konkurrenskraft.

Det är centralt att skapa förutsättningar för alla typer av sektorer, inte minst energiintensiva och tillverkande industrier, att ställa om, elektrifiera och bemöta höga energikostnader samtidigt som innovativa lösningar inom den europeiska miljötekniksektorn främjas för att säkerställa framtidens konkurrenskraft. Dessa sektorer präglas ofta av höga energibehov, fossilberoende och tekniska utmaningar kopplade till omställning. Det är vidare viktigt att säkerställa transparenta, långsiktiga och förutsägbara regler, som bidrar till en effektiv konkurrens och reducerar regelbördan för näringslivet.

Fossila bränslen måste fasas ut och tillgången till stabil och fossilfri energi öka. Det åstadkoms i en ekonomi som växer och där välbefindet ökar. Regeringen prioriterar arbetet för stärkt konkurrenskraft som tillsammans med klimatomställningen utgör två av regeringens fyra EU-prioriteringar. Det är avgörande att skapa goda förutsättningar för en konkurrenskraftig och ren industriproduktion inom EU. Det är därtill viktigt för regeringen att lyfta fram de lösningar som svenska bolag kan erbjuda för att påskynda den globala omställningen. EU är en central aktör såväl för att påverka utsläppen inom unionen som att driva på omvärlden.

Regeringen anser vidare att den gröna omställningen behöver utgöra en motor för EU:s konkurrenskraft. Ett förutsägbart ramverk är nyckeln till att skapa givande förutsättningar för den gröna omställningen och för att stimulera privata investeringar.

Regeringen instämmer med kommissionen i att den gröna omställningen behöver beakta EU:s konkurrenskraft och ha en teknikneutral ansats mot nettonollutsläpp, där både förnybart och kärnkraft lyfts fram för att möta EU:s ambitiösa klimatmål och samtidigt stärka konkurrenskraften. Den gröna omställningen och konkurrenskraft går hand i hand. Regeringen delar därför ansatsen i given för en ren industri som framhäver teknikneutralitet och varje medlemsstats rätt att välja sin egen energimix. Alla fossilfria

kraftslag kommer att behövas för att klara en omfattande elektrifiering, bland annat för industrin.

Regeringen instämmer i att EU behöver minska oönskade strategiska beroenden avseende bland annat energi samt vissa kritiska råmaterial och framväxande tekniker för att bli mer motståndskraftig. Marknadsorienterade lösningar, inklusive nya frihandelsavtal, bör så långt som möjligt sökas för att begränsa dessa beroenden.

Regeringen konstaterar att handelshinder och omfattande subventioner i tredjeland har snedvridit konkurrensen på den internationella marknaden för flera industriprodukter, vilket utmanar EU:s industriella bas. Lämpliga multilaterala lösningar bör användas för att hantera de negativa effekterna av sådana åtgärder. Regeringen kommer att fortsätta att verka för europeisk öppenhet och försvar av det regelbaserade handelssystemet med WTO i dess kärna.

Regeringen anser att det är effektiv konkurrens som gör företag konkurrenskraftiga och inte subventioner. Vidare anser regeringen att stöd till företag inte är en generell eller långsiktigt hållbar lösning. Regeringen förespråkar en återgång till strikt reglering och kontroll av statligt stöd och är därför skeptiskt till införandet av en ny ram för statligt stöd inom ramen för en ren industri. Statsstöd bör endast beviljas om det är nödvändigt, proportionellt och effektivt för att åtgärda ett marknadsmisslyckande. Det kan framför allt handla om att främja utveckling av innovativ teknik. Därtill anser regeringen att stöd, oavsett dess finansieringskälla, inte ska gå till etablerade bearbetnings- eller tillverkningsprocesser, eftersom det riskerar att motverka den nödvändiga omställningen av ekonomin.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktrapomemoria: -

4. Rådet som filter för onödig byråkrati – så kan företagsvänliga förordningar uppnås redan i början av lagstiftningsprocessen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt.

Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Ebba Busch

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet väntas en policydiskussion om bättre lagstiftning och rådets roll i lagstiftningsprocessen när det gäller att minska onödig regelbörda för företag redan under framtagandet av lagstiftning.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen verkar för att regelverk ska utgå från proportionalitet och vara utformade så att de bidrar till att främja svenska företags tillväxt, konkurrenskraft samt innovations- och omställningsförmåga. Principen 'tänk småskaligt först' bör vara vägledande, givet att små och medelstora företag är särskilt sårbara för nya och ändrade regler.

Hur det unionsrättsliga regelverket utformas, genomförs och tillämpas i nationellt har stor betydelse för berörda företags regelbördor, administrativa kostnader och andra fullgörandekostnader.

Kommissionen har en viktig roll att säkerställa att den, innan den lägger fram ett nytt lagförslag utvärderar de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna av dessa förslag. Konsekvensutredningarna bör inte minst kartlägga inverkan på konkurrenskraften och de kostnader som de olika alternativen kan medföra för företagen, särskilt små- och medelstora företag. Regeringen anser att konsekvensutredningar, bör ha en bredare ansats än endast administrativa kostnader, då fullgörande- och andra kostnader kopplat till regelefterlevnad även kan bli kostsamt för företagen.

Som medlagstiftare spelar även europaparlamentet en viktig roll. Regeringen menar att kommissionen, rådet och europaparlamentet tillsammans bör finna vägar framåt i dessa frågor genom gemensam metodutveckling och nya samarbetsmöjligheter. I det sammanhanget bör också mandatet för EU-kommissionens nämnd för lagstiftningskontroll (Regulatory Scrutiny Board) ses över.

Regeringen anser att flera andra horisontella faktorer påverkar regelbördan för företag, såsom t.ex. att undvika att direktivliknande förordningar eller att viktiga detaljer utelämnas för kommande delegerade akter.

Regeringen anser även att, utöver fokus på att förenkla och förbättra kommande och existerande regelverk, bör det även finnas ett fokus på hur inre marknadsregelverket tillämpas och efterlevs.

Regeringen välkomnar att kommissionen prioriterar regelförenklingsarbetet och söker åstadkomma regelförenklingar genom s.k. omnibusförslag. Rådet har en roll att säkerställa ett effektivt förhandlingsarbete om dessa.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Bättre lagstiftning behandlades i Näringsutskottet och EUN i samband med förberedelse för Konkurrenskraftsrådet i november 2024 och mars 2025.

Fakta PM av kommissionens meddelande om genomförande och förenkling behandlades i Näringsutskottet 29 april 2025.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: Fakta PM om kommissionens meddelande om genomförande och förenkling: 2024/25:FPM32 : COM(2025) 47

5. Strategin för den inre marknaden

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Informationspunkt.
Presentation av EU- kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Benjamin Dousa

Förslagets innehåll: EU-kommissionens vice-ordförande Séjourné avser presentera Inre marknadsstrategin som väntas publiceras dagen före rådsmötet, den 21 maj. Europeiska rådet efterfrågade i mars 2024 att EU-kommissionen skulle ta fram en ny strategi för den inre marknaden senast i juni 2025. Enligt EU-kommissionens ordförandes uppdragsbrev till den ansvarige kommissionären ska strategin fokusera på att ta bort hinder och underlätta för rörligheten av varor och tjänster på den inre marknaden.

Förslag till svensk ståndpunkt: Att stärka den inre marknaden är en av de viktigaste åtgärderna inom EU för att främja företagens konkurrenskraft. Regeringen välkomnar därför att EU-kommissionen presenterar en Inre marknadsstrategi, något som regeringen aktivt drivit sedan det svenska ordförandeskapet 2023. För att öka EU:s konkurrenskraft behövs en starkare inre marknad med färre hinder och förbättrad efterlevnadsstruktur, i synnerhet för tjänstesektorn och den digitala ekonomin. Detta inkluderar transparenta, långsiktiga och förutsägbara regler, som bidrar till en effektiv konkurrens och reducerar regelbördan för näringslivet. Den nya strategin behöver vara ambitiös och innehålla konkreta åtgärder för att främja varu- och tjänsterörligheten samt förenkla och förbättra efterlevnaden av inre marknadsregelverket. Såväl EU-medlemsstaterna som EU-kommissionen behöver vidta åtgärder för att ge strategin synlighet och säkra dess genomförande.

Regeringen avser att analysera strategin när den presenterats och återkommer till riksdagen allt eftersom de enskilda lagstiftningsförslagen presenteras.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: Tas fram när strategin har presenterats den 21 maj.

6. Offentlig upphandling – strategiska mål och vägen framåt

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt.
Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Erik Slottnér

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet kommer en policydiskussion att hållas om offentlig upphandling med anledning av att kommissionen avser att föreslå ett reviderat upphandlingsregelverk i slutet av 2026. Revideringen omfattar tre direktiv, bl.a. det direktiv som ligger till grund för den svenska lagen om offentlig upphandling. De huvudsakliga målen för revideringen är:

- 1 Bättre möjligheter att ge europeiska företag fördel inom vissa sektorer

2 Förenkling och modernisering regelverket

3 Leveranssäkerhet

Offentlig upphandling står för cirka 15 % av EU:s BNP. I Sverige uppgår den till hela 18 % av BNP.

Förslag till svensk ståndpunkt: Det primära syftet för den offentliga upphandlingen är att tillgodose behovet av varor och tjänster på ett kostnadseffektivt sätt. En huvudprincip vid revideringen av upphandlingslagstiftningen är därför att upphandlade myndigheter och enheter har möjlighet att maximera värdet för pengarna för den offentliga sektorn.

Den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas.

Regeringen är skeptisk till idén att ge preferenser till europeiska företag, leveranser och tjänster. Till exempel bör de tekniska specifikationerna inte kräva eller hänvisa till ett visst ursprung, producent eller leverantör, om det inte finns något annat tillräckligt precist sätt att beskriva kraven.

Det behöver nog övervägas i vilka avseenden lagstiftning är det lämpligaste verktyget för att uppnå olika mål.

Många företag blir avskräckta från att delta i upphandlingar på grund av ett krångligt regelverk och ett överdrivet fokus på regler, vilket får förödande konsekvenser för konkurrensen. Regeringen kommer att verka för att de nya upphandlingsreglerna minskar i omfattning och detaljeringsgrad, ökar i flexibilitet och enbart innehåller regler om förfarandet, dvs. hur man ska gå tillväga, och inte regler om vad man ska köpa.

Ytterligare ett skäl till att öka flexibiliteten i upphandlingslagstiftningen är att undanröja hinder för att offentlig sektor ska få tillgång till teknisk utveckling och innovationer samt stimulera utveckling av cirkulära och fossilfria varor och tjänster.

Stöd i form av erfarenhetsutbyte och information behövs om i vilka situationer upphandlande myndigheter och enheter behöver och får ta hänsyn till nationell säkerhet vid upphandling. Regeringen kommer också att

verka för att den nya upphandlingslagstiftningen möjliggör sådana hänsyn fullt ut.

Den offentliga sektorn bör efterfråga klimatsmarta produkter och tjänster samt bidra till att det utvecklas nya gröna teknologier om upphandlingens art motiverar detta. Genom en tydlig, enhetlig och långsiktig offentlig efterfrågan ges näringslivet bättre förutsättningar att lämna anbud i upphandlingar med existerande klimatsmarta produkter och tjänster men också att våga investera i utveckling av fossilfria lösningar och gröna innovationer.

Medborgarna bör kunna lita på att offentliga kontrakt tilldelas företag som respekterar mänskliga rättigheter och rättvisa arbetsvillkor. Uppföljning anses dock ofta vara betungande och komplicerad. Mer stöd och eventuellt samordning behövs för att säkerställa effektiv uppföljning av sådana villkor.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

Lagstiftningsöverläggningar

7. (ev.) Förordningen om ett offentligt gränssnitt anslutet till informationssystemet för den inre marknaden för anmälan av utstationering av arbetstagare och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslutspunkt. Allmän riktlinje.

Ansvarigt statsråd: Nina Larsson

Förslagets innehåll: Den 13 november 2024 presenterade Kommissionen förslag till förordning om ett offentligt gränssnitt kopplat till informationssystemet för den inre marknaden för anmälan om utstationering av arbetstagare (E-formulär). Åtgärden syftar till att bidra till en väl fungerande inre marknad genom att minska administrativa hinder för

friheten att tillhandahålla tjänster, samtidigt som den ska underlätta medlemsstaternas effektiva övervakning av efterlevnaden av EU-lagstiftning som syftar till att säkerställa skyddet av utstationerade arbetstagares rättigheter, och stödja relaterat administrativt samarbete mellan de nationella behöriga myndigheterna. Det föreslås vara frivilligt för medlemsstaterna att använda sig av det offentliga gränssnittet.

Förslaget har behandlats i rådsarbetsgrupp under slutet av 2024 och våren 2025 och det polska ordförandeskapet har presenterat fyra kompromissförslag. De förändringar som gjorts under förhandlingarna i rådet har generellt inneburit förbättringar i förhållande till den svenska ståndpunkten. Det har tydliggjorts att det är frivilligt för medlemsstaterna att använda sig av E-formuläret samtidigt som syftet att underlätta för den fria rörligheten att tillhandahålla tjänster och att minska den administrativa bördan kan uppnås med en minskad fragmentisering avseende nationella anmälningssystem bland de medlemsstater som väljer att använda sig av E-formuläret. Standardformulärets utformning och dess informationskategorier återspeglar nu över lag informationskraven i tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet. Det har vidare tydliggjorts att inrättandet av E-formuläret även syftar till att bidra till medlemsstaternas effektiva övervakning av efterlevnaden av utstationeringsregelverket och förhindrande av kringgående och missbruk. Ett tillägg har gjorts om möjlighet för tjänsteleverantörer att ladda upp vissa dokument i enlighet med tillämpningsdirektivet i det offentliga gränssnittet om behöriga myndigheter så begär. Det är dock otydligt om informationen enkelt kan tillgängliggöras även för arbetsmarknadens parter.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar förslaget om ett frivilligt offentligt gränssnitt kopplat till IMI för anmälan av utstationering av arbetstagare och rådets ansats som säkerställer att användningen av det är frivilligt samtidigt som det bidrar till en väl fungerande inre marknad genom att minska den administrativa bördan. Regeringen välkomnar att standardformulärets utformning återspeglar tillämpningsdirektivet och på ett effektivt sätt bidrar till en minskad administrativ börda vid anmälan om utstationering och därmed främjar fri rörlighet för tjänster. Regeringen anser att det är viktigt att kunna delta i de fortsatta förhandlingarna för att bevaka de förbättringar som skett i texten och verka för vissa ytterligande förtydliganden.

Med utgångspunkt i den överlagda ståndpunkten och vad som däri anges om vikten av att fördjupa den inre marknaden, särskilt tjänstesektorn och ett agerande under förhandlingarna i syfte att främja den fria rörligheten för tjänster och en minskad administrativ börda, att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen och att förslaget ska bidra till en effektiv övervakning av EU-lagstiftningen i syfte att säkerställa skyddet av utstationerade arbetstagares rättigheter föreslår regeringen att Sverige ställer sig bakom ett antagande av förslaget till rådets allmänna riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med näringsutskottet hölls den 14 januari 2025 och utskottet informeras den 15 maj 2025.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: Fakta-PM Förordning om ett offentligt gränssnitt kopplat till informationssystemet för den inre marknaden för anmälan av utstationering av arbetstagare (E-formulär): 2024/25:FPM11 : COM(2024) 531 final

Övriga frågor

8. a) Current legislative proposals (Public deliberation in accordance with Article 16(8) of the Treaty on European Union)

i) Förordningen om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från polska ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Den 12 september 2023 presenterade kommissionen ett förslag till en ny förordning om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, som ska ersätta 2011 års minimidirektiv på området. Det huvudsakliga målet med förslaget är att minska antalet sena betalningar inom EU i syfte att förbättra särskilt de små och medelstora företagens likviditet och konkurrenskraft och därigenom bidra till en väl fungerande

inre marknad. Jämfört med det nuvarande direktivet innebär förslaget bland annat att avtalsfriheten på området begränsas, till exempel genom att betalningstiden vid alla handelstransaktioner inte får vara längre än 30 dagar, och att det införs ett system för tillsyn genom myndigheter, som ska kunna besluta om att det har skett en överträdelse enligt förordningen och kräva gäldenären på betalning av dröjsmålsränta och annan

ii) Direktivet om europeiska gränsöverskridande sammanslutningar

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från polska ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Kommissionen presenterade i september 2023 ett förslag till direktiv med en ny associationsform för ideella föreningar som vill verka gränsöverskridande inom EU (European cross-border association). Syftet med förslaget är att undanröja rättsliga och administrativa hinder för dessa föreningar och därmed förbättra den inre marknadens funktion.

iii) Förordningen om tvångslicensiering för krishantering och om ändring av förordning (EG) nr 816/2006

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från polska ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Kommissionen ges möjlighet att i vissa fall kunna utfärda tvångslicenser på patent i samband med kriser och nödlägen i unionen.

iv) Förordningen om leksakers säkerhet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från polska ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Erik Slottnér

Förslagets innehåll: Syftet med förslaget är att ersätta nu gällande direktiv om leksakers säkerhet. Förslaget ska förbättra konsumentskyddet på produktsäkerhetsområdet när det gäller leksaker. Förbättringarna avser att ge ett starkare skydd mot skadliga kemikalier i leksaker och effektivare tillämpning av bestämmelserna särskilt när det gäller försäljning online för att minska antalet farliga leksaker på den inre marknaden.

Förslaget började förhandlas den 3 oktober 2023 under ES ORDF. 17 RAG möten har ägt rum under ES, BE, HU och PL ORDF. EP ENVI lämnade sina synpunkter på förslaget den 12 februari 2024 och EP IMCO lämnade sina synpunkter den 13 februari 2024. EP:s synpunkter antogs under en plenarsession den 13 mars 2024. Coreper gav den 15 maj 2024 BE ORDF förhandlingsmandat att inleda förhandling med EP.

Det första inledande trepartsmötet hölls under HU ORDF den 20 november 2024. Därefter har hållits 11 tekniska möten, varav 7 under PL ORDF. Det andra trepartsmötet ägde rum den 18 mars. En preliminär politisk överenskommelse har nåtts på det tredje trepartsmötet som ägde rum den 10 april 2025.

v) Förordningen om tvätt- och rengöringsmedel och ytaktiva ämnen, om ändring av förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av förordning (EG) nr 648/2004

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från polska ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Revideringen av förordningen om tvätt- och rengöringsmedel är en del av genomförandet av EU:s gröna giv och stödjer arbetet med genomförandet av EU:s uppdaterade industristrategi. I industristrategin betonas vikten av den gröna och digitala omställningen. Ändringarna är omfattande och syftar till att förenkla och anpassa förordningen till den tekniska utveckling som skett sedan förordningen antogs. Ändringarna bidrar även till att ytterligare öka skyddet för människors hälsa och miljön samt en stärkt inre marknad för tvätt- och rengöringsmedel. Några av de större förändringarna är regler för digital märkning, förslag om att införa digitala produktpass, förslag om att införa

CE-märkning, regler för försäljning vid påfyllningsstationer samt regler för mikrobiologiska tvätt- och rengöringsmedel.

Rådets förhandlingsmandat antogs i Coreper den 14 juni 2024. Europaparlamentet antog sin position 27 februari 2024. Två politiska triloger har hållits under PL ORDF ordförandeskapet planerar för en tredje den 10 juni.

vi) Behovet av att fortsätta diskussionerna om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om standardessentiella patent och om ändring av förordning (EU) 2017/1001

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Tjeckien, Frankrike, Tyskland, Italien, Lettland, Slovakien och Spanien.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: I april 2023 presenterade Kommissionen ett förslag till licensieringsregler för standardessentiella patent. I februari 2025 annonserade Kommissionen att de avsåg att dra tillbaka förslaget då det bedömdes att det inte skulle gå att nå en överenskommelse i rimlig tid. Några länder som ändå vill fortsätta förhandlingarna vill informera om detta.

c) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Danmark.

Ansvarigt statsråd: Ebba Busch

Förslagets innehåll: Det inkommande danska ordförandeskapet avser presentera sitt arbetsprogram för hösten 2025.

Forskning

Icke lagstiftande verksamhet

9. Halvtidsutvärdering av Horisont Europa: lärdomar och framåtblick mot nästa ramprogram för forskning och innovation.

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt.
Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Dokument: 8496/25

Förslagets innehåll:

Kommissionen (KOM) presenterade den 30 april halvtidsöversynen av Horisont Europa. Utvärderingen visar på flera positiva preliminära resultat av de projekt som finansierats via programmet. Bland annat menar KOM att programmet har en betydande multiplikatoreffekt där en euro spenderad på forskning och innovation via programmet ger ca 6 euro i samhällsnytta under en 20 års period. KOM pekar på att det finns utrymme för förbättringar, särskilt i form av förenkling, fokusering och mer konkreta resultat. KOM vill bland annat stärka de europeiska forsknings- och innovationsråden (ERC och EIC) samt öppna för mer dubbel användning av resultat.

Debatten på KKR föreslås inhämta synpunkter på halvtidsutvärderingen av Horisont Europa från forskningsministrarar med hjälp av tre vägledande frågor:

Vilka resultat från halvtidsutvärderingen av Horisont Europa anser ni är särskilt viktiga för den återstående genomförandeperioden av programmet och för utformningen av nästa ramprogram för forskning och innovation inom EU?

Hur kan deltagandet av små och medelstora företag (SME) i ramprogrammet underlättas och påskyndas?

Hur ser ni på den aviserade nya rollen för europeiska innovationsrådet (EIC) i att stödja teknik med dubbel användning inom Horisont Europa? Bortsett från förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram (MFF) och dess program, bör denna nya inriktning fortsätta i EU:s ramprogram för forskning och innovation efter 2027?

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att EU:s ramprogram för forskning och innovation bör ha en struktur som är förutsägbar och stabil över tid, vilket möjliggör långsiktig planering och effektivt deltagande. Ramprogrammet ska finansiera såväl grund- och utmaningsdriven forskning som innovation, och möjliggöra samarbeten över lands- och ämnesgränser. Det ska också finnas mekanismer

som visar att ramprogrammet effektivt styr mot högre kvalitet och att forskning och innovation i större utsträckning blir återanvändbar och kommer till nytta för forskare, företag och samhälle.

Beslutsprocessen för genomförandet av programmet behöver utvecklas med tydliga procedurer för att garantera medlemsstaternas inflytande, engagemang och framförhållning för att upprätthålla hög kvalitet i alla programkommitténs konfigurationer.

Vidare anser regeringen att forskningsbudgeten strikt bör allokeras för forskning och innovation för att bibehålla programkontinuitet och effektivitet, och att varje euro ska bidra till nya kunskaper, upptäckter och tekniska framsteg. Kvalitet inom forskning och innovation måste värnas och framtidens utmaningar och konkurrenskraften hos europeisk industri ska väga tungt vid prioritering av insatser.

Utformningen av FP10 bör därför ha en stark och integrerad inriktning mot excellens med tydliga och långsiktiga mål i den strategiska planeringen. Satsningarna ska ge förutsättningar för forsknings- och innovationsmiljöer av högsta kvalitet.

För att öka deltagandet av små och medelstora företag i ramprogrammet framhåller regeringen behovet av att ansöknings- och rapporteringsprocesserna bör förenklas genom att reducera byråkratin och antal krav, särskilt för små aktörer och nybörjare. Regeringen anser även att det behövs mer flexibla och mindre tidskrävande rapporteringskrav.

Regeringen anser att nästa ramprogram ska underlätta företagsengagemang i forsknings- och innovationsprojekt och forskningsinfrastrukturer över alla teknikmognadsnivåer (TRL) genom att till exempel minska administrativa hinder och skapa incitament för att locka företag, särskilt små och medelstora företag i hela Europa, att delta i forsknings- och innovationssamarbeten.

Innovationsekosystemen bör också utvecklas för att skapa bättre incitament för samverkan mellan akademi, näringsliv, offentlig sektor och civilsamhällets organisationer. Fokus bör ligga på innovationsupphandling, regulatoriska sandlådor och finansiering av test- och demomiljöer, inkubatorer, science parks m.m.

Regeringen förespråkar ett fortsatt fokus på forskningens kvalitet och integritet även inom strategiska och säkerhetsrelaterade områden.

Regeringen anser att excellens i forskning och innovation fortsatt är av högsta prioritet även när civil-militära synergier inom forskning och utveckling eftersträvas.

Regeringen välkomnar att möjligheter till samverkan mellan civila och försvarsrelaterade forskningsområden utforskas. Arbetet bör inkludera ett konkret förhållningssätt kring dubbel användning inom forskning och utveckling så att potentialen kan tillvaratas och riskerna hanteras. Regeringen anser att det är viktigt att undvika att oförutsedda hinder uppstår som kan leda till oklarhet eller onödiga begränsningar i villkoren för bidrag i de civila forsknings- och innovationsprogrammen.

Regeringen understryker behovet av en balanserad bedömning av såväl risker som möjligheter som även betonar vikten av stärkt forskningsintegritet och akademisk frihet.

För nästa ramprogram är det enligt regeringen avgörande att forsknings- och innovationssamarbeten sker på ett säkert men fortsatt öppet sätt samt att hänsyn tas till de svåra avvägningar som behöver göras, i linje med principen att forsknings och innovation ska ske så öppet som möjligt och så begränsat som nödvändigt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Har inte behandlats.

Faktapromemoria: 2017/18: FPM155 Horisont Europa

Fortsatt behandling av ärendet: Förslag till förordning väntas 16 juli 2025.

10. Rådets rekommendation om europeiska forskningsområdets (ERA) politiska agenda för 2025 till 2027

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslutspunkt. Politisk överenskommelse.

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Dokument: 7864/25 + ad01 /2025

Förslagets innehåll:

Europeiska kommissionen har antagit ett förslag till en ny politisk agenda för det europeiska forskningsområdet (ERA) för perioden 2025–2027. Denna agenda bygger vidare på den tidigare agendan från 2022–2024 och fungerar som en färdplan för att utveckla forskningsområdet i Europa. Målen inkluderar att främja öppen vetenskap och reformera forskningsbedömning.

Agendan omfattar 11 strukturpolitiska insatser och 8 konkreta åtgärder som syftar till att stärka Europas forskning och innovation genom ökat samarbete, effektivare system och bättre genomslag. De strukturpolitiska insatserna är långsiktiga och avser att integreras i medlemsstaternas och EU:s FoI-system. Åtgärderna är mer avgränsade, målinriktade och ska leverera konkreta resultat inom tre år. Både insatser och åtgärder, vilka beskrivs utförligt i ett annex, ska genomföras på frivillig basis, vilket ger medlemsstaterna flexibilitet att välja om de vill delta och i vilka delar som är mest relevanta för deras nationella kontext. Genomförandet ska ske i dialog med relevanta aktörer och uppföljningen baseras på en gemensam övervakningsmekanism.

Förslaget till rådets rekommendation om ERA:s politiska agenda bygger på fyra gemensamma prioriteringar enligt ERA-pakten från 2021:

1. En fungerande inre kunskapsmarknad.
2. Gemensamt arbete med den gröna och digitala omställningen samt ökad samhällsnytta.
3. Stärkt tillgång till forskningsexcellens i hela EU.
4. Samordnade investeringar och reformer.

Rekommendationen lyfter i dessa prioriteringar behovet av fri rörlighet och talangattraktion, konkurrenskraft och samhällsnytta samt nödvändiga reformer och investeringar såsom 3-procentsmålet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar förslaget till rådsrekommendation om en politisk agenda för Europeiska forskningsområdet 2025–2027.

Regeringen anser att ERA är ett viktigt politiskt initiativ och att dess utveckling och bidrag till minskad fragmentering av forskning och innovation i Europa har stor betydelse för att kunskap ska komma samhället

och dess invånare till nytta. ERA ska bidra till att stärka den samlade europeiska forskningskapaciteten, innovationsförmågan och konkurrenskraften.

Regeringen betonar vikten av att ERA fortsätter att bygga på excellensprincipen så att de bästa forskarna med de bästa idéerna erhåller stöd och finansiering.

Regeringen konstaterar att många åtgärder för att utveckla ERA ligger på nationell nivå och välkomnar att dessa ska vara frivilliga.

Regeringen anser att det för utvecklingen av ERA är viktigt att betona det nationella ansvaret av investeringar i forskning och utveckling där andra länder behöver uppfylla treprocentsmålet.

Regeringen bedömer att förhandlingsresultatet ligger i linje med Sveriges ståndpunkter under förhandlingen. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom rekommendationen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med utbildningsutskottet den 6 maj 2025.

Faktapromemoria: 2024/25:FPM22 Rådsrekommendation om den politiska agendan för Europeiska forskningsområdet 2025–2027

Fortsatt behandling av ärendet: –

11. Slutsatser om artificiell intelligens inom vetenskap

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslutspunkt. Godkännande av slutsatser.

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Dokument: 8390/2025

Förslagets innehåll:

Europeiska kommissionen planerar att utveckla en strategi för tillämpad AI tillsammans med medlemsstaterna, industrin och civilsamhället. Syftet är att

främja ansvarsfull utveckling av AI, öka industriella användningar av AI och förbättra offentliga tjänster.

Det polska ordförandeskapet har tagit fram ett utkast till rådsslutsatser om AI inom forskning, som behandlats i rådsarbetsgruppen för forskning. Förslaget betonar AI:s snabba utveckling och dess revolutionerande påverkan på forskningen, samt vikten av internationellt samarbete och partnerskap med globala AI-ledare.

Rådsslutsatserna framhåller behovet av en systematisk policy för AI inom forskning, som ska komplettera befintliga initiativ. Kommissionen uppmanas att utveckla en strategi för ansvarsfull AI-användning i samarbete med medlemsstater och forskarsamhället. Strategin bör stödja tvärvetenskaplig forskning, policyutveckling, övervakning av AI:s påverkan, kompetensutveckling, öppen tillgång till forskningsdata enligt FAIR-principerna, och förbättrad infrastruktur.

Vikten av en gemensam europeisk agenda för AI inom forskning betonas, liksom behovet av finansiering, data, beräkningskraft och talang för att stärka EU:s AI-konkurrenskraft. Förslaget stöder kommissionens förslag om ett nytt forskningsråd, EU AI Research Council, och behovet av sektorsspecifika färdplaner samt bättre samordning mellan EU:s och nationella AI-strategier.

Slutligen betonas vikten av att stödja pålitliga AI-lösningar framtagna i Europa, attrahera och behålla talanger inom AI, och säkerställa rättvis och öppen tillgång till AI-infrastruktur och resurser. Forskare och innovatörer uppmuntras att utnyttja offentlig upphandling och R&I-finansiering för att integrera AI i vetenskapliga processer och stödja europeiska startupp företag och uppskalningsföretag.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar rådsslutsatser om AI inom forskning och anser att AI har stor potential att påverka och omforma hela forskningsprocessen t.ex. genom automatiserad dataanalys och genom att möjliggöra storskaliga simuleringar. Samtidigt synliggör integreringen av AI i forskningen frågor som rör forskningsintegritet, sekretess, upphovsrätt och reproducerbarhet av resultat.

Regeringen anser, i enlighet med rådsslutsatserna, att användningen av AI inom forskningen behöver överensstämma med vetenskaplig kvalitet, öppenhet och säkerhet. För att säkerställa en transparent och ansvarsfull AI-utveckling och för att underlätta och dra nytta av användningen av AI inom forskningen ser regeringen därför att samordning på EU och nationell nivå kan förbättras och att överreglering bör undvikas.

Regeringen anser att AI och maskininlärning revolutionerar forskningen och att utvecklingen kommer att accelerera. I linje med rådsslutsatserna behöver därför den digitala forskningsinfrastrukturen, utan överreglering, anpassas och utvecklas för att möta behovet av beräkningsresurser, datalagring, hantering av känsliga data och krav på öppna forskningsdata.

Regeringen instämmer vidare med behovet av en ansvarsfull hantering av forskningsdata samt behovet av att skapa incitaments- och meriteringsstrukturer för forskare som tillhandahåller data för AI.

Regeringen bedömer att riktningen i rådsslutsatserna kräver långsiktighet i satsningar på forskningsinfrastruktur som är av strategisk betydelse för forskarsamhället. För att möjliggöra en konkurrenskraftig utveckling av AI anser regeringen att det behövs offentliga investeringar till forskare och företag för att dessa ska inkorporera AI-teknik i t.ex. högre utbildning, och främja integreringen av AI i vetenskapliga processer och startups.

Regeringen framhåller vikten av att inte föregripa förhandlingarna av nästa MFF i rådsslutsatserna och nästa ramprogram för forskning och innovation och understryker en budgetrestriktiv linje för EU:s och nationell budget. Regeringen konstaterar att det kommer krävas stora investeringar för att möjliggöra den gröna och digitala omställningen. Regeringen anser att det fortsatt i huvudsak är privat kapital som behövs vid sidan av offentliga investeringar.

I det fall offentliga kostnader skulle uppstå anser regeringen att utgiftsdrivande åtgärder ska finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF) och att ökade kostnader för den nationella budgeten ska finansieras genom omprioriteringar inom beslutade ekonomiska ramar på berört utgiftsområde.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med utbildningsutskottet den 18 mars 2025 samt den 6 maj 2025.

Faktapromemoria: –

Fortsatt behandling av ärendet: –

Rymd

12. Slutsatser om användning av satellitdata, särskilt data från satellitkonstellationer för jordobservation, för skydd mot olyckor och krishantering

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslutspunkt. Godkännande av slutsatser

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Dokument: 8343/2025

Förslagets innehåll:

I förslaget till rådsslutsatser betonas att utmaningar kopplade till klimatförändringar, naturkatastrofer och humanitära kriser kräver ökat samarbete inom EU för att effektivt inhämta, analysera och utbyta data från jordobservationssatelliter. Särskilt understryks att AI-tillämpningar underlättar identifiering av hot och krisberedskap.

Förslaget förespråkar ökad samordning av snabb tillgång till satellitdata, särskilt med tanke på att nya rymdsystem under utveckling kommer att ge snabb tillgång till användbar information. Nyttor förväntas uppstå genom förbättrad information om bl.a. översvämningar, föroreningar, land/skogsdegradering, migrationsflöden och folkhälsorisker. Särskilt lyfts EU-flaggskeppsprogrammet Copernicus för miljöövervakning och katastrofhantering fram.

Förslaget nämner vidare att AI spelar en avgörande roll för snabb analys och processande av stora dataset för att möjliggöra identifiering av risker, särskilt när satellitdata och data från andra källor kan hanteras integrerat. Särskilt betonas vikten av algoritmer för maskininlärning för att prognosticera potentiella hot, liksom ett robust ramverk för att säkra att AI-lösningar respekterar etiska och legala ramar.

Förslaget rekommenderar att om nödvändigt etablera standarder och stödjande initiativ för att harmonisera procedurer inom Unionen, och anger vikten av lösningar som ytterligare säkrar att känsliga data skyddas mot möjliga attacker. EU-kommissionen och medlemsstaterna inbjuds att arbeta mot ökad samordning med ledning av dessa rådsslutsatser.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att investeringarna i de europeiska rymdprogrammen ska ge största möjliga samhällsnytta, där bl.a. möjligheterna att bidra till Agenda 2030 tas till vara. I dessa sammanhang bör nationell säkerhet värnas samt sekretess, säkerhetsskydd och skyddet för den personliga integriteten upprätthållas.

Regeringen stöder i linje med rådsslutsatserna att AI ska användas för att mer effektivt kunna bearbeta de enorma datamängder som satelliter genererar och därigenom ge snabbare och bättre beslutsunderlag för olika ändamål, såväl samhällsnyttiga som kommersiella, vilket även stärker europeisk konkurrenskraft.

Regeringen anser att en transparent och ansvarsfull AI-utveckling behövs för att underlätta och dra nytta av användningen av AI inom rymdområdet och för analys av satellitdata. Regeringen ser därför att samordning mellan olika aktörer i EU och på nationell nivå och utveckling av gemensamma standarder ska uppmuntras i syfte att nå mer samhällsnytta och bättre motståndskraft inkluderat inom cybersäkerhet.

Regeringen bedömer att förhandlingsresultatet ligger i linje med Sveriges ståndpunkter under förhandlingen. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom rådsslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med utbildningsutskottet den 18 mars 2025 samt 6 maj 2025.

Faktapromemoria: –

Fortsatt behandling av ärendet: –

13. Rymdbaserade data för förbättrad resiliens, säkerhet och krishantering i Europa

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussionspunkt.
Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Dokument: 8344/2025

Förslagets innehåll:

Syftet med riktlinjedebatten är att utbyta erfarenheter om hur rymdbaserade data kan användas för att stärka EU:s civila beredskap, säkerhet, hållbarhet samt krishantering. Utgångspunkten för åsiktsutbytet är rådsslutsatserna om användning av jordobservationsdata för civilskydd och krishantering. I diskussionsunderlaget ställs två frågor som ska vara vägledande för diskussionen: 1) hur MS kan förbättra koordinering och gränsöverskridande samarbete för att säkerställa effektiv och säker användning av jordobservationsdata för krishantering och skydd av kritisk infrastruktur på EU-nivå, 2) hur EU kan använda rymdbaserad teknik för att förstärka krishantering och förbättra koordineringen mellan MS och privata aktörer och därigenom öka säkerhet och resiliens för medborgare och kritisk infrastruktur givet det nya geopolitiska landskapet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att en transparent och ansvarsfull AI-utveckling behövs för att underlätta och dra nytta av användningen av AI inom rymdområdet och för analys av satellitdata. Regeringen ser därför att samordning mellan olika aktörer i EU och i medlemsstaterna och utveckling av gemensamma standarder ska uppmuntras i syfte att nå mer samhällsnytta och bättre motståndskraft inkluderat inom cybersäkerhet.

Regeringen anser att de europeiska rymdprogrammen ska ge största möjliga samhällsnytta. Det inbegriper bl.a. möjligheterna att bidra till Agenda 2030 att värna nationell säkerhet samt att sekretess, säkerhetsskydd och skyddet för den personliga integriteten upprätthålls. Vidare anser regeringen att AI ska användas för att mer effektivt kunna bearbeta de enorma datamängder som satelliter genererar och därigenom ge snabbare och bättre beslutsunderlag för olika ändamål på både europeisk och nationell nivå, såväl

samhällsnyttiga som kommersiella, vilket även stärker europeisk konkurrenskraft.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Har inte behandlats.

Faktapromemoria: –

Fortsatt behandling av ärendet: –

14. Övriga punkter

Forskning

a) Arbetsprogram för nästa ordförandeskap

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information tillhandahållen av Danmark

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Innehåll: Den danska delegationen kommer rapportera om evenemang och aktiviteter under Danmarks ordförandeskap.

Rymd

b) Arbetsprogram för nästa ordförandeskap

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information tillhandahållen av Danmark

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Innehåll: Den danska delegationen kommer rapportera om evenemang och aktiviteter under Danmarks ordförandeskap.

c). Rymd för motståndskraft, säkerhet och krishantering

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information tillhandahållen av European Space Agency (ESA).

Ansvarigt statsråd: Johan Pehrson

Innehåll: ESA kommer informera om rymdens roll för motståndskraft, säkerhet och krishantering.